

УДК 80(06)+37(06)

ISSN 2617-5339 (print)
ISSN 2663-6646 (online)

*Друкується відповідно до рішення Вченої Ради
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
(протокол № 1 від 17 січня 2022 року)*

Advanced Linguistics, 8, 2021.

Головний редактор

Наталія Сасенко

Редактори

Світлана Федоренко
Валентина Марченко
Ганна Матковська

Помічник редактора

Лариса Ганіцька

Редакційний штат

Мігель Ангель Кандель-Мора
(Валенсія, Іспанія)
Оксана Бабелюк (Львів, Україна)
Весела Бельчева (Велико-Тирново,
Болгарія)
Тетяна Домброван (Одеса,
Україна)
Наталія Глінка (Київ, Україна)
Юлія Ільчук (Стенфорд, США)
Дільшах Калай (Кутах'я,
Туреччина)
Рікардо Касань Пітарх (Валенсія,
Іспанія)
Світлана Коломієць (Київ,
Україна)
Олена Матузкова (Одеса, Україна)
Ірина Сімкова (Київ, Україна)
Оксана Синєкоп (Київ, Україна)
Анжеліка Солodka (Миколаїв,
Україна)
Оксана Чугай (Київ, Україна)

Advanced Linguistics – міжнародний з відкритим доступом журнал, який дотримується політики подвійного внутрішнього рецензування та приймає до друку рукописи (статті, рецензії, відгуки тощо), що відображають актуальні теоретичні й практичні аспекти філології, методики навчання іноземних мов і перекладу, а також проблематику у сфері освітніх і педагогічних наук.

Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки) (Наказ Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021).

Видання індексується у таких міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus, OpenAIRE, BASE, OAJI, Google Scholar, WorldCat.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій

UDC 80(06)+37(06)

ISSN 2617-5339 (print)
ISSN 2663-6646 (online)

*Published in accordance with the decision of the Academic
Council of the National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
(protocol № 1, January, 17, 2022)*

Advanced Linguistics, 8, 2021.

Editor-in-Chief

Nataliia Saienko

Editors

Svitlana Fedorenko
Valentyna Marchenko
Hanna Matkovska

Editorial Assistant

Larysa Ganitska

Editorial Board

Miguel Ángel Candel-Mora
(València, Spain)
Oksana Babeluik (Lviv, Ukraine)
Vessela Beltscheva (Veliko Tarnovo,
Bulgaria)
Ricardo Casañ Pitarh (València,
Spain)
Oksana Chugai (Kyiv, Ukraine)
Tetiana Dombrovan (Odesa, Ukraine)
Nataliia Glinka (Kyiv, Ukraine)
Yuliya Ilchuk (Stanford, USA)
Dilşah Kalay (Kutahya, Turkey)
Svitlana Kolomiets (Kyiv, Ukraine)
Olena Matuzkova (Odesa, Ukraine)
Iryna Simkova (Kyiv, Ukraine)
Anzhelika Solodka (Mykolaiv,
Ukraine)
Oksana Synekop (Kyiv, Ukraine)

Advanced Linguistics is an international, double-blind peer-reviewed, open-access journal that encourages and publishes papers (reviews, surveys, etc.) on the latest research and developments in both theoretical and practical aspects of theoretical and practical aspects of philology, methods of teaching foreign languages and translation / interpreting, as well as issues in the field of educational and pedagogical sciences.

The journal is included in the List of scientific professional publications of Ukraine (category “B”) in the field of philological sciences (035 – Philology) and pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences) (Order № 1290 of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 30.11.2021).

The journal is indexed in: Index Copernicus, OpenAIRE, BASE, OAJI, Google Scholar, WorldCat.

Responsibility for the accuracy of facts, quotations, proper names and other information are on the authors of publications

ЗМІСТ / CONTENTS

Dilek Durukan Ayhan Kahraman <i>Ділек Дурукан</i> <i>Айхан Кахраман</i>	PERCEPTIONS OF TURKISH SCHOOL TEACHERS ON THE USE OF MOTHER TONGUE IN EFL CLASSES / Уявлення турецьких учителів щодо використання рідної мови на заняттях з англійської мови	5
Serhii Fokin <i>Сергій Фокін</i>	ELECTRONIC THESAURUS ON TRANSLATION STUDIES AS DATA MINING TOOL / Електронний перекладознавчий тезаурус як знаряддя добування даних	16
Svitlana Ibragimova <i>Світлана Ібрагімова</i>	PARTICULIERS DE LA TRADUCTION UKRAINIENNE DE LA TERMINOLOGIE DES BREVETS D'INVENTION FRANÇAIS / Specifics of the Ukrainian translation of the terminology in the French patent texts / Особливості українського перекладу термінології текстів французьких патентів на винахід	23
Anastasiia Kuznietsova <i>Анастасія Кузнецова</i>	GENDER DIFFERENCE IN LANGUAGE USE AND LANGUAGE ATTITUDES IN ONLINE FACEBOOK POSTS OF UKRAINIAN MIGRANTS IN GERMANY / Гендерна відмінність у використанні мови та ставленні до мов у Facebook онлайн-публікаціях українських мігрантів Німеччини	30
Iryna Voloshchuk Olena Mukhanova <i>Ірина Волощук</i> <i>Олена Муханова</i>	TERMINOLOGICAL CONCEPTUALIZATION IN HEALTHCARE PROFESSIONAL COMMUNICATION / Термінологічна концептуалізація у фаховій комунікації охорони здоров'я	40
Ольга Ващило Валентина Нагнибіда <i>Olha Vashchylo</i> <i>Valentyna Nahnybida</i>	ЗАСОБИ СИНТАКСИЧНОЇ КОМПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ ГАЛУЗІ МЕХАНІЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ / Means of syntactic compression in English texts on mechanical engineering and methods of their translation into Ukrainian	47
Ольга Демиденко Марина Цзян <i>Olha Demydenko</i> <i>Maryna Jiang</i>	МАРКЕРИ ІДІОСТИЛЮ АВТОРА І ПЕРЕКЛАДАЧА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖОЗЕФА КОНРАДА «НОСТРОМО: ПРИМОРСЬКЕ СКАЗАННЯ» ТА ЙОГО УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ПЕРА ОЛЕНИ О'ЛІР) / Idiostyle markers of the author and translator (based on the novel by Joseph Conrad "Nostromo: A Tale of the Seaboard" and its Ukrainian translation by Olena O'Lir)	61
Марина Колісник Юлія Корницька <i>Maryna Kolisnyk</i> <i>Yuliya Kornytska</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОЛОСНИХ ЗВУКІВ ПІВНІЧНОГО СХОДУ АНГЛІЇ ВПРОДОВЖ 1990-2000 РОКІВ / Vocalic system of the north-eastern dialect of England within the period of 1990-2000	69
Валентина Марченко Олена Матюшенко <i>Valentyna Marchenko</i> <i>Olena Matiushenko</i>	СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ З ОЗНАКАМИ МОВИ ВОРОЖНЕЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ / Ways of translating hate speech utterances from English into Ukrainian	77

Марина Колісник

кандидат філологічних наук, доцент
 Національний технічний університет України
 «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»,
 Київ, Україна
 ORCID ID 0000-0002-6697-5850
m.p.ruda@gmail.com

Юлія Корницька

кандидат педагогічних наук, доцент,
 Національний технічний університет України
 «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»,
 Київ, Україна
 ORCID ID 0000-0002-4781-0807
kornitska.kpi@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОЛОСНИХ ЗВУКІВ ПІВНІЧНОГО СХОДУ АНГЛІЇ ВПРОДОВЖ 1990-2000 РОКІВ

У статті наведено результати експериментального дослідження особливостей актуалізації носіями північно-східного діалекту Англії відхилень у системі голосних звуків, зафіксованих у період 1990-2000 років. З огляду на сучасні тенденції до включення діалекту до поля інтересів не лише географічної діалектології, а й соціолінгвістики та з метою детального вивчення особливостей функціонування будь-якого діалекту та північно-східного діалекту англійської мови, зокрема, було вирішено досліджувати актуалізацію його одиниць вокалічної системи, які відрізняються від орфоепічної норми в мовленні носіїв різних соціокультурних рівнів та статі, які проживають на території певного регіону та у визначений період 1990-2000 років. Обраний проміжок часу визнається критичним для розвитку діалекту, позаяк устрій англійського суспільства зазнав значних змін в кінці ХХ-го століття. Встановлено номенклатуру сегментного складу вокалічної системи північно-східного діалекту шляхом проведення аудитивного і порівняльного аналізів відхилень фонетичних одиниць сегментного рівня від орфоепічної норми англійської мови. Систематизовано такі типи відхилення в актуалізації голосних від вимовного стандарту: невідтворення явища редуції: заміна фонемі [ɜ] на [ε], фонемі [ɜ] на [θ], фонемі [ɜ] на [Y]; якісна редуція фонемі [v:]; заміна фонемі [ɟ] на [Y]; відтягнення язика назад під час вимови фонемі [{}]; неправильна реалізація положення язика під час артикуляції фонем [ɪ], [O:], [A:]; заміна ядра дифтонга [Eɜ]; звуження ядра дифтонга [εɪ]; опущення глайду дифтонга [εɪ], [αɪ]; заміна дифтонга [αɪ]; опущення ядра дифтонга [αɪ]; заміна дифтонга [ɜY]; заміна ядра дифтонга [ɜY]; повна редуція голосних звуків у ненаголошених складах. Наведено графічну інтерпретацію кількісної залежності реалізацій конкретних видів відхилень у системі голосних звуків від соціокультурного рівня (високий, середній та низький) та статі носіїв досліджуваного діалекту (мовці жіночої та чоловічої статі у віці від 16 до 80 років). Встановлені кількісні показники чітко демонструють вплив суспільних змін північного сходу Англії у період 1990-2000 років на тенденцію щодо зміщення традиційного унормування мовлення здебільшого носіями діалекту високого та середнього соціокультурного рівнів.

Ключові слова: діалект; англійська мова; голосні звуки; відхилення від орфоепічної норми; соціокультурний рівень; стаття.

1. ВСТУП

Мова і суспільство завжди представляли собою дві частини нерозривної єдності, які знаходяться у постійному взаємозв'язку. Мова обслуговує усі сфери діяльності людини, від офіційної до розважальної. Більше того, мова виступає і у ролі суспільно-історичної норми.

Будь-яка мова за своєю суттю є популярним діалектом, який прийнято, регламентовано і уніфіковано у певній країні (Chambers & Trudgill, 2002; Dodsworth, 2017). Будь-який різновид мови розвивається у часі й просторі як суспільне явище. Отже задля детального вивчення особливостей функціонування будь-якого діалекту та північно-східного діалекту Англії, зокрема, слід досліджувати актуалізацію його одиниць в мовленні носіїв різних соціокультурних рівнів, які проживають на території певного регіону та у визначений період.

Значних змін суспільство північного сходу Англії зазнало у другій половині ХХ століття. У цей період було реалізовано закриття верфей (Beal, Burbano-Elizondo, Llamas, 2012, p. 8) та вугільних шахт, що призвело до міграції працівників та збільшенню кількості жінок на робочих місцях (Dodds, 200, p. 145–146).

З іншого боку, у цей час північно-східний регіон, реконструюється за рахунок розвитку мистецтва, культури, наукових досліджень, особливо у галузях охорони здоров'я і біотехнологій. Також відбувається підвищення рівня та доступності загальної освіти, а також упровадження нових технологій у побут (Cheshire, 1984, p. 547; Christian, 1979, p. 20; Orton, 1974, p. 21).

Зазначена вище низка соціально-державних факторів убачається достатньою для подальшого наукового опису спільних і диференційних особливостей функціонування вокалічної системи північно-східного діалекту Англії у період 1990-2000 років. Більше того, аналіз фонетичних розбіжностей у системі голосних звуків вбачається цілком логічним та актуальним, оскільки навіть незначні, на перший погляд, відмінності від орфоепічної норми можуть повідомити не лише про регіональну, але також і соціальну приналежність мовця (Montgomery, 2006, p.80). Більше того, дослідженню підлягає мовлення чоловіків та жінок, позаяк стать хоча і є біологічною ознакою, часто є фактором, який впливає і на соціальний розвиток людини.

Таким чином, **метою статті** є поглиблення та систематизація наукових даних про функціонування північно-східного діалекту Англії шляхом вивчення особливостей актуалізації голосних звуків у мовленні його носіїв різного соціокультурного рівня та статі, у період 1990-2000 років.

Матеріалом дослідження слугували діалектні одиниці системи голосних звуків, дібрані з автентичних записів мовлення носіїв північно-східного діалекту Англії, зафіксовані у електронному он-лайн архіві інтерв'ю *The Talk of the Toon*.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методика дослідження особливостей функціонування голосних звуків північно-східного діалекту англійської мови передбачала два етапи. На першому етапі було проаналізовано відхилення у системі голосних звуків, виявлені під час аналізу результатів теоретичних та експериментальних розвідок, знайдених у працях інших науковців (див. напр., (Burbano-Elizondo, 2006; Llamas, 2000)). На другому етапі було додано також і відхилення у системі голосних від орфоепічної норми англійської мови, виявленні у процесі аудитивного аналізу інформантами-носіями англійської мови.

5. РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ

Аудитивний аналіз експериментального матеріалу, виконаний аудитором-фонетистами, дозволив встановити такі відхилення у вокалічній системі мовлення мешканців північного сходу Англії:

1) невідтворення явища редукції: заміна **фонем** [ɛ] на напіввідкриту фонему переднього ряду [e̞] у ненаголошеній позиції, наприклад: *daughter* /ʌδO:τe̞/ замість /ʌδO:τɛ/, *maker* /ʌμe̞Ik̄e̞/ замість /ʌμe̞Ik̄ɛ/;

2) невідтворення явища редукції: заміна **фонем** [ɛ] на [ə] в ініціальному ненаголошеному закритому складі, наприклад: *conditions* /k̄əv̄δIΣ̄v̄z/ замість /k̄ɛv̄δIΣ̄v̄z/, *condemn* /k̄əv̄δɛm/ замість /k̄ɛv̄δɛm/;

3) невідтворення явища редукції: заміна **фонем** [≅] на [Y] у службових словах, у ненаголошеній позиції перед приголосним, наприклад: *to* – /τY/ замість /τ≅/, *but* – /βYτ/ замість /β≅τ/;

4) якісна редукція **фонем** [v:] у займеннику другої особи однини і множини *you* – /φ≅/ замість /φv:/;

5) заміна центральної **фонем** [ç] фонемою високого заднього просунутого вперед ряду [Y], наприклад: *muggles* /μYγλç/ замість /μçγλç/, *husband* /∇ηYçβ≅vδ/ замість /∇ηççβ≅vδ/;

6) відтягнення язика назад під час вимови **фонем** [{}], що робить її схожою на фонему [A], наприклад: *happy* /∇η{^AπI/, *Adam* /∇{^Aδəμ/;

7) неправильна реалізація горизонтального й вертикального положення язика під час артикуляції **фонем** [I], реалізованої в кінцевій позиції слова перед приголосною уподібнює її звучання до фонем [i], наприклад: *tuggy* /∇τvγI/ замість /∇τλγI/, *really* /∇ρIəλI/ замість /∇ρIəλI/;

8) просунуте вперед положення язика під час вимови відкритої заднього ряду **фонем** [O:] дозволяє кваліфікувати її як фонему низького просунутого вперед заднього ряду, наприклад, у словах: *broad* /βρO:δ/, *door* /δO:/;

9) просунуте вперед положення язика під час вимови відкритої заднього ряду **фонем** [A:] дозволяє кваліфікувати її як фонему просунутого вперед заднього ряду, наприклад, у словах: *laugh* /λA:φ/, *started* /στA:τIδ/;

10) заміна ядра **дифтонга** [E≅] на напіввідкриту переднього ряду фонему [ε], наприклад, у слові *there* /Δε≅/ замість /ΔE≅/;

11) звуження ядра **дифтонга** [εI/ у закритому складі або перед глухою приголосною, наприклад, у словах: *take* /τeIk/, *straight* /στρεIt/;

12) опущення глайду **дифтонга** [εI] у відкритому складі, наприклад: *say* /σe/ замість /σeI/, *later* /λeτ≅/ замість /λeIτ≅/;

13) заміна **дифтонга** [αI] дифтонгом [εI], наприклад: *nine* /veIv/ замість /vαIv/, *time* /τeIμ/ замість /ταIμ/;

14) опущення глайду **дифтонга** [αI] у займеннику першої особи однини *I* /α/ замість /αI/;

15) опущення ядра **дифтонга** [αI] у присвійному займеннику першої особи однини *my* /μI/ замість /μαI/ ;

16) заміна **дифтонга** [≅Y] на монофтонг заднього ряду [v:], наприклад: *roam* /ρv:μ/ замість /ρ≅Yμ/, *shoulder* /∇Σv:λδ≅/ замість /∇Σ≅Yλδ≅/;

17) заміна **дифтонга** [≅Y] на монофтонг заднього ряду [O:], наприклад: *cold* /кO:λδ/ замість /к≅Yλδ/, *metro* /∇μeτρO:/ замість /∇μeτρ≅Y/;

18) заміна ядра **дифтонга** [≅Y] на фонему заднього ряду [O], наприклад: *know* /vOY/ замість /v≅Y/, *notice* /∇vOYτIσ/ замість /∇v≅YτIσ/;

19) повна редукція голосних звуків у ненаголошених складах та в словах, що вживаються у складі вставних конструкцій, наприклад: *you* [φ] замість /φ≅/, *they* /Δ/ замість /ΔεI/.

Крім того, під час зазначеного аналізу було виявлено загальну тенденцію до редукції голосних, пов'язану, на наш погляд, з їхньою малою тривалістю, оскільки, як це було перевірено інструментально, голосні звуки в ненаголошених позиціях можуть мати малу тривалість (нижчу ніж 60 мліс.), а отже, знаходиться нижче або на межі сприйняття звука людським вухом (Kolisyuk, 2019).

Задля досягнення поставленої мети та більшої наочності слід дослідити картину змін частоти вияву відхилень від стандартної англійської вимови у системі голосних звуків, зафіксованих у період з 1990 по 2000 роки у мовленні носіїв північно-східного діалекту Англії, що мають низький соціокультурний рівень, відображену на рисунку 1.

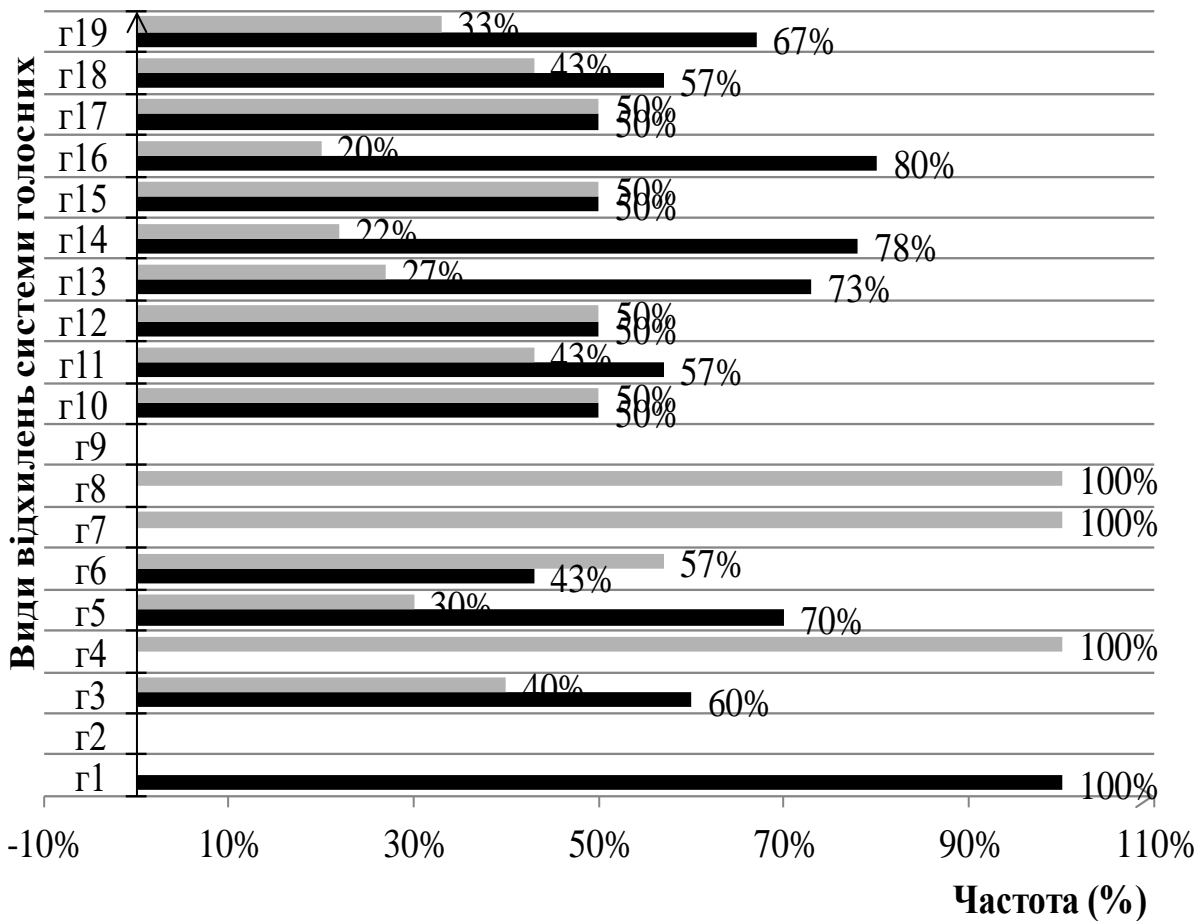

Рис. 1. Частота відхилень у системі голосних у мовленні носіїв північно-східного діалекту Англії з низьким соціокультурним рівнем у період 1990-2000 років

Умовні позначки:

■ – чоловіки, □ – жінки

Наявність у вимові відхилень типу якісна редукція фонему [u:] у займеннику другої особи однини і множини *you*, неправильне горизонтальне й вертикальне положення язика під час артикуляції фонему [ɪ], яка реалізується в кінцевій позиції слова перед приголосною уподібнює її звучання до звука [i], та просунуте вперед положення язика під час вимови відкритої заднього ряду фонему [O:], що дозволяє кваліфікувати її як фонему просунутого вперед заднього ряду серед носіїв північно-східного діалекту Англії властиве винятково жінкам. А невідтворення явища редукції: заміна фонему [≡] на [ε] у ненаголошеній позиції притаманне в основному вимові чоловіків.

Наведемо типові приклади зазначених відхилень:

be /βI/ (*St. Eng.*) – *be* /βv/ (*NED*);

belong /βI∇λΘN/ (*St. Eng.*) – *belong* /βI∇λO:N/ (*NED*);

doctor /∇δΘктə/ (*St. Eng.*) – *doctor* /∇δΘктε/ (*NED*).

Наступними за частотою відхилення, зафіксовані у вимові чоловіків, є заміни дифтонга [≡Y] на монофтонг заднього ряду [v:] (80% на протилежність 20% у жінок) та опущення глайду

дифтонга [αI] у займеннику першої особи однини *I* (78%). Наприклад: *only* /ʌəʊnli/ (*St. Eng.*) – *only* /ʌ:ɒli/ (*NED*).

Крім того, у мовленні чоловіків, які належать до середнього соціокультурного рівня, відзначено досить високу частоту (близько 70%) заміни дифтонга [αI] дифтонгом [εI], заміни центральної фонем [ɔ] фонемою заднього просунутого вперед ряду [Y] та повної редукція голосних звуків у ненаголошених складах і в словах, що є складовими вставних конструкцій.

Решта відхилень у системі голосних звуків, зафіксованих у період 1990-2000 років, у мовленні чоловіків і жінок низького соціокультурного рівня коливались близько 50,0%. Такий відносно збалансований вияв відхилень у системі голосних у вимові і чоловіків, і жінок може цілком бути наслідком залучення все більшої кількості жінок у виробничу сферу регіону.

Кількісну картину змін частоти відхилень у системі голосних звуків у вимові чоловіків і жінок середнього соціокультурного рівня, які проживали на північному сході Англії у період 1990-2000 років наведено на рисунку 2.

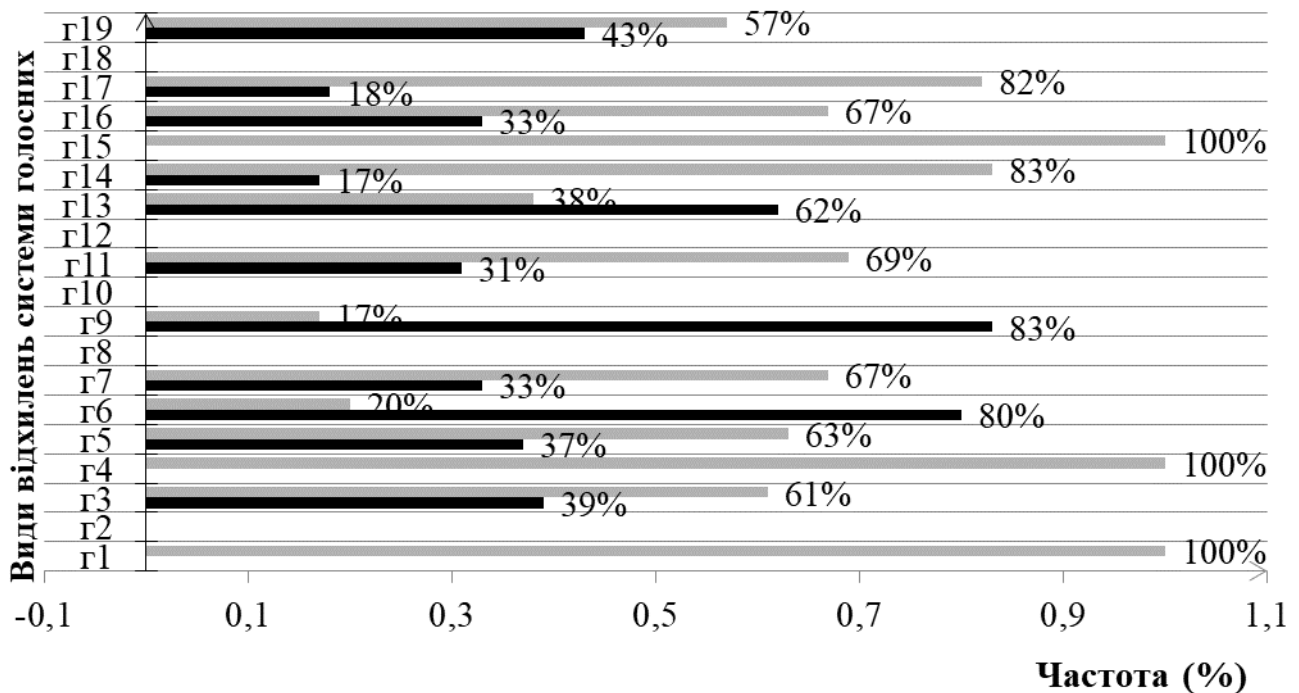

Рис. 2. Частота відхилень у системі голосних у мовленні носіїв північно-східного діалекту Англії із середнім соціокультурним рівнем у період 1990-2000 років

Умовні позначки:

■ – чоловіки, □ – жінки

Із рисунку видно, що у зазначені роки максимальна частота (100%) невідтворення явища редукції: заміна фонем [ɜ] на [ε] у ненаголошеній позиції; якісна редукція фонем [v:] у займеннику другої особи однини і множини *you* та опущення ядра дифтонга [αI] у присвійному займеннику першої особи однини *tu* притаманна вимові жінок середнього соціокультурного рівня. Типовими прикладами таких відхилень слугує наприклад вимова таких слів: *shoulder* /ʌʒəʊldə/ (*St. Eng.*) – *shoulder* /ʌʒv:ɒldə/ (*NED*);

Наступними за частотою у вимові жінок були зареєстровані опущення глайду дифтонга [αI] у займеннику першої особи однини *I* та заміна дифтонга [ɜY] на монофтонг заднього ряду [O:] – 83,0% та 82,0% відповідно. У цей період у вимові жінок середнього соціокультурного рівня зафіксовано повну редукцію голосних звуків у ненаголошених складах та у словах, що входять до складу вставних конструкцій (57,0% від загальної кількості зафіксованих випадків), невідтворення явища редукції: заміни фонем [ɜ] на [Y] у службових словах у ненаголошеній позиції перед приголосним (61,0%), заміна центральної фонем [ɔ] фонемою заднього просунутого вперед ряду [Y] (63,0%), неправильне

горизонтальне й вертикальне положення язика під час артикуляції фонем [I], яка реалізується в кінцевій позиції слова перед приголосною й надає їй звучання [ɪ] (67,0%), заміна дифтонга [≅Y] на монофтонг заднього ряду [u:] (67,0%) та звуження ядра дифтонга [εI] у закритому складі або перед глухою приголосною (69,0%).

Щодо вимови чоловіків, то в аналізованій період найчастіше у їхній вимові відзначено просування вперед язика під час вимови відкритої заднього ряду фонем [A:], що дозволяє кваліфікувати її як фонему просунутого вперед заднього ряду (83% при 17% у жінок), відтягнення язика назад при вимові фонем [ɨ], що надає їй відтінку фонем [A:] (80,0%) та заміна дифтонга [αI] дифтоном [εI] (62%). Наприклад:

ask /A:σκ/ (St. Eng.) – *ask* /A⁺:σκ/ (NED);
chaps /τΣ{πσ/ (St. Eng.) – *chaps* /τΣ{[^]πσ/ (NED);
time /ταIμ/ (St. Eng.) – *time* /τεIμ/ (NED);

Таку частоту відхилень у реалізації одиниць сегментного рівня у вимові чоловіків і жінок можна вважати наслідком зміни соціально-політичної ситуації в Англії 90-х років ХХ століття, пов'язану зі значною міграцією населення північного сходу країни на південь та зниженням соціальної активності його мешканців у результаті закриття шахт та виробничих об'єктів північно-східного регіону.

Дещо інша, більш акцентна картина розподілу частоти відхилень у системі голосних звуків у вимові мешканців високого соціокультурного рівня північного сходу Англії, зафіксована у період 1990-2000 роки (рис. 3).

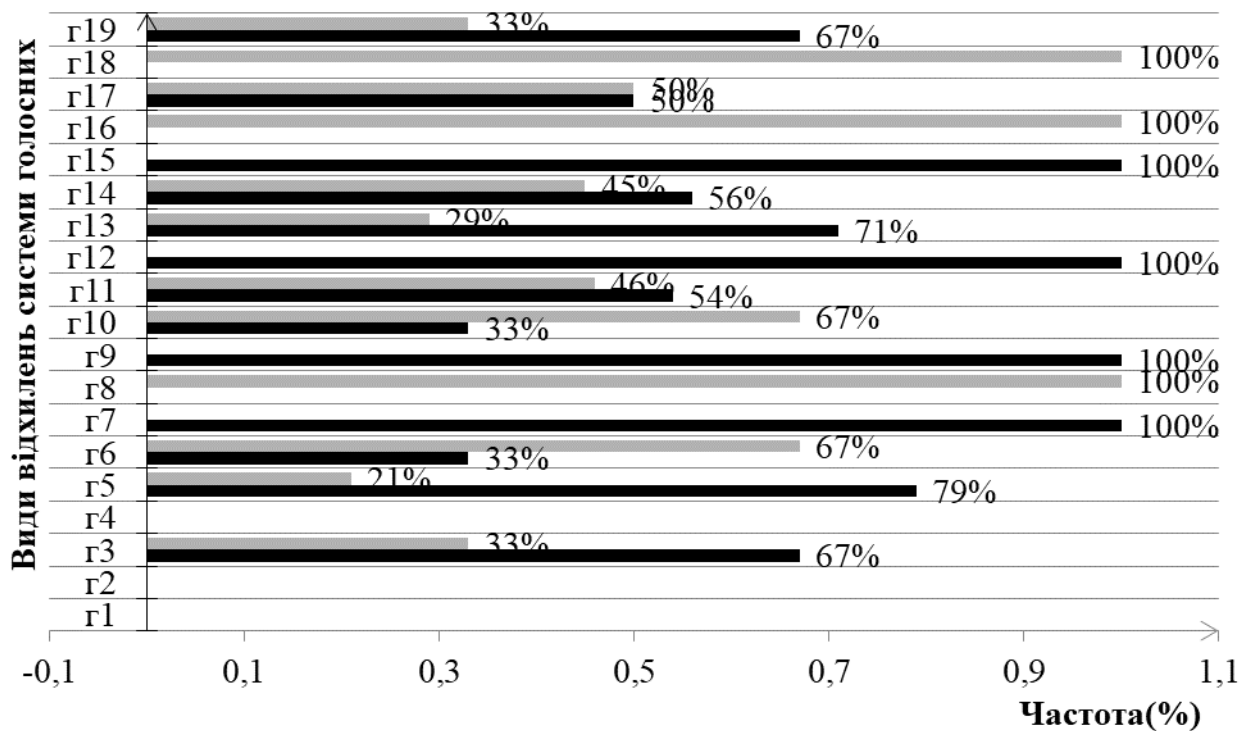

Рис. 3. Частота відхилень у системі голосних у мовленні носіїв північно-східного діалекту Англії з високим соціокультурним рівнем у період 1990-2000 років

Умовні позначки:

■ – чоловіки, □ – жінки

На діаграмі зафіксовано максимальну (100%) частоту неправильного горизонтального й вертикального положення язика під час артикуляції чоловіками високого соціокультурного рівня фонем [I], яка реалізується в кінцевій позиції слова перед приголосною, що уподібнює її звучання до фонем [ɪ], просунутого вперед положення язика під час вимови відкритої

заднього ряду фонем [A:], що дозволяє кваліфікувати її як фонему просунутого вперед заднього ряду, опущення глайду дифтонга [εI] у відкритому складі та опущення ядра дифтонга [αI] у присвійному займеннику першої особи однини *my*; 79,0% у разі заміни центральної фонем [ɜ] фонемою просунутою вперед заднього ряду [Y]; 71,0% при заміні дифтонга [αI] дифтонгом [εI], а також 67,0% у випадках невідтворення явища редукції: заміна фонем [≡] на [Y] у службових словах у ненаголошеній позиції перед приголосним та повної редукції голосних звуків у ненаголошених складах та в словах, що містяться у складі вставних конструкцій.

Наведемо типові приклади таких відхилень:

lovely /ʌλɜɹɪ/ (St. Eng.) – *lovely* /ʌλoʊɪ/ (NED);

park /πA:κ/ (St. Eng.) – *park* /πA:κ/ (NED);

great /γrεIɾ/ (St. Eng.) – *great* /γrεɪ/ (NED);

stuck /σɾɜκ/ (St. Eng.) – *stuck* /σɾoκ/ (NED);

right /ραIɾ/ (St. Eng.) – *right* /ρεIɾ/ (NED);

them /Δəɪ/ (St. Eng.) – *them* /Δɪ/ (NED);

На відміну від цього, зафіксована лише у вимові жінок високого соціокультурного рівня максимальна (100%) частота фонетичних відхилень стосується просунутого вперед положення язика під час вимови відкритої заднього ряду фонем [O:], що дозволяє кваліфікувати її як фонему просунутого вперед заднього ряду, заміни дифтонга [≡Y] на монофтонг заднього ряду [υ:] та ядра дифтонга [≡Y] фонемою заднього ряду [O]. Досить високу частоту (по 67,0% при 33,0% у чоловіків) зафіксовано також у випадках відтягнення язика назад під час вимови фонем [ɜ], що надає їй ознак фонем [A] та заміни ядра дифтонга [E≡] на напіввідкриту переднього ряду фонему [ε]. Наприклад:

all /O:ʌ/ (St. Eng.) – *all* /O:ʌ/ (NED);

no /vəʊ/ (St. Eng.) – *no* /vʊ:/ (NED);

road /ρεʊδ/ (St. Eng.) – *road* /ρOʊδ/ (NED);

lad /λ{δ/ (St. Eng.) – *lad* /λ{^δ/ (NED);

Як бачимо, серед мовців високого соціокультурного рівня спостерігається тенденція до унормування вимови у жінок, тоді як чоловіки відзначаються більшою недбалістю у виборі фонетичних одиниць сегментного рівня мови.

4. ВИСНОВКИ І НАПРЯМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що встановлені кількісні показники чітко демонструють вплив суспільних змін північного сходу Англії у період 19990-2000 років на тенденцію щодо зміщення традиційного унормування мовлення здебільшого носіями діалекту високого та середнього соціокультурного рівнів. А саме зростання кількості актуалізацій відхилень у системі голосних звуків північно-східного діалекту Англії від орфоепічної норми незалежно від підвищення соціокультурного рівня мовців. Більше того, жіноче мовлення втрачає свої позиції як еталонного варіанту мови.

З огляду на вище зазначене, перспективи дослідження вбачаємо у подальшому дослідженні тенденцій функціонування північно-східного діалекту Англії, а саме його вокалічної системи, в залежності від соціокультурного рівня та статті мовців.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Beal J. C., Burbano-Elizondo L., Llamas C. *Urban North-Eastern English: Tyneside to Teesside*. Edinburgh, 2012. 114 p.
- Burbano-Elizondo L. Regional variation and identity in Sunderland. *The Sociolinguistics of Identity*. London : Continuum, 2006. P. 113–128.
- Chambers J. K., Trudgill P. *Dialectology*. Cambridge : Cambridge University Press, 2002. 218 p.
- Cheshire J. Indigenous Nonstandard English Varieties and Education. *Language in the British Isles* / Ed. P. Trudgill. Cambridge : Cambridge University Press, 1984. P. 546–558.
- Christian D., Wolfram W. *Exploring Dialects. Dialects and Educational Equity*. Arlington, 1979. 19 p.
- Dodds G. L. *A History of Sunderland*. Sunderland : Albion Press, 2001. 320 p.

- Dodsworth R. Migration and Dialect Contact. *Annual Review of Linguistics*. 2017. Vol. 3, Issue 1. P. 331–346.
- Kolisnyk M. Specificity of Vowel System Deviations in the North-Eastern Dialect of England Within the Period of 2000–2010 Years. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень: збірник матеріалів III Круглого столу з міжнародною участю* (19 квітня 2019 р.). К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. P. 112–113.
- Llamas C. Middlesbrough English : Convergent and divergent trends in a part of Britain with no identityTM. *Linguistics and Phonetics*. 2000. Vol. 8. P. 123–148.
- Margaret Thatcher: 20 ways that she changed Britain. URL : <http://www.theguardian.com/politics/2013/apr/14/margaret-thatcher-20-changes-britain>
- Montgomery C. Northern English dialects : a perceptual approach. PhD thesis. University of Sheffield, 2006. 363 p.
- Orton H. A Word Geography of England. London: Seminar Press, 1974. 273 p.
- The Talk of the Toon archive. URL : <http://research.ncl.ac.uk/decte/toon/about.html>
- “Unconventional Gas”. Five-Quarter. URL : <http://www.five-quarter.com/#!/media/coh6>
- Where I Live : Jobs Threat. Strong foundations. URL : <http://www.bbc.co.uk/tees/features/steel/history.shtml>

REFERENCES

- Beal, J. C., Burbano-Elizondo L., & Llamas, C. (2012). *Urban North-Eastern English: Tyneside to Teesside*. Edinburgh.
- Burbano-Elizondo, L. (2006). Regional variation and identity in Sunderland. In T. Omoniyi, & G. White (Eds.), *The Sociolinguistics of Identity* (pp. 113–128). London: Continuum.
- Chambers, J. K., & Trudgill, P. (2002). *Dialectology*. Cambridge University Press.
- Cheshire, J. (1984). Indigenous Nonstandard English Varieties and Education. In P. Trudgill (Ed.), *Language in the British Isles* (pp. 546–558). Cambridge University Press.
- Christian, D., & Wolfram, W. (1979). *Exploring Dialects. Dialects and Educational Equity*. Arlington: Center for Applied Linguistics.
- Dodds, G. L. (2001). *A History of Sunderland*. Sunderland: Albion Press.
- Dodsworth, R. (2017). Migration and Dialect Contact. *Annual Review of Linguistics*, 3(1), 331–346.
- Kolisnyk, M. (2019). *Specificity of Vowel System Deviations in the North-Eastern Dialect of England Within the Period of 2000–2010 Years. Proceedings of the Current trends in Phonetics, April, 19, 2019, Kyiv*. 112–113.
- Llamas, C. (2000). Middlesbrough English: Convergent and divergent trends in a 'part of Britain with no identityTM'. *Linguistics and Phonetics*, 8, 123–148.
- Margaret Thatcher: 20 ways that she changed Britain*. (2013). <http://www.theguardian.com/politics/2013/apr/14/margaret-thatcher-20-changes-britain>
- Montgomery, C. (2006). *Northern English dialects: a perceptual approach. PhD thesis*. University of Sheffield.
- Orton, H. A. (1974). *Word Geography of England*. London: Seminar Press.
- The Talk of the Toon archive*. (n.d.). <http://research.ncl.ac.uk/decte/toon/about.html>
- “Unconventional Gas”*. *Five-Quarter*. (n.d.). <http://www.five-quarter.com/#!/media/coh6>
- Where I Live: Jobs Threat. Strong foundations*. (n.d.). <http://www.bbc.co.uk/tees/features/steel/history.shtml>

Maryna Kolisnyk, Yuliya Kornyska. Vocalic system of the north-eastern dialect of England within the period of 1990–2000.

The article presents the experimental study results of the specificity of the deviations in the vocalic system registered in the pronunciation of the English north-eastern dialect speakers within the period of 1990–2000 years. With the regard to the current tendencies of including dialect not only to the scope of geographic dialectology but also to the scope of sociolinguistics, as well as aiming to provide the detailed study of functionality characteristics of any dialect and the north-eastern dialect of England as a such it was decided to analyze the vocalic system present in the speech of the local men and women who represent different socio-cultural level within the period of 1990–2000. Moreover, it was proven that the period of 1990–2000 is crucial for the development of the dialect under study, since the end of the XX-th century witnessed major changes in the development of the society. The nomenclature of segmental units of the north-eastern dialect vocalic system was determined by means of auditory and comparative analyses of segmental phonetic units' deviations from the orthoepic norm of the English language. The article also presents the percentage rates of the mentioned deviations actualizations as well as gives a graphical interpretation of the quantitative relation between the specific types of deviations in the vowel system and the speakers' socio-cultural level (high, middle, low) and their sex (the speakers were represented by females and males in the age from 16 to 80 years old). The formed frequency rate matrixes of such deviations show that the social changes which took place in the Northern East of England within the period of 1990–2000 strongly influence the tendency shift of speech standardization among speakers with high and middle socio-cultural levels.

Keywords: dialect; English; vowels; deviations from the orthoepic norm; socio-cultural level; sex.

*Received: December 23, 2021
Accepted: December 24, 2021*